RADOMSKI CZERWIEC '76

CZYTELNIA REGIONALNA

46. ROCZNICA

BIULETYN 21.06.2022
www.solidarnosc.radom.net
NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" ZIEMIA RADOMSKA 836

SOLIDARNOŚĆ
REGION ZIEMIA RADOMSKA

Z REGIONU

XXI Posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska kadencji 2018-2023

Radom 2022-05-17

17 maja odbyło się kolejne w tym roku posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska. Zebranie poprowadził przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz, który powitał członków ZR i zaprezentował porządek obrad - przyjęty jednogłośnie. Przebieg obrad protokołowała Beata Sułowska. W posiedzeniu wzięła udział przewodnicząca Regionalnej Komisji Rewizyjnej Jadwiga Poźniak.

Na wstępie wiceprzewodniczący ZR Krzysztof Kośla przedstawił decyzje i uchwały z poprzedniego posiedzenia ZR (30.03.). Potem przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz przedstawił projekt budżetu ZR na 2022 r. Następnie ogłoszono przerwę w obradach, w czasie której członkowie ZR mogli zapoznać się z dokumentami zawierajacymi założenia budżetowe. Po dyskusji przystąpiono do głosowania - budżet ZR na 2022 r. przyjęto jednogłośnie.

Kolejnym punktem obrad były przygotowania do obchodów 46. rocznicy Radomskiego Czerwca'76 - kulminacyjnym momentem ma być uroczysta msza św. pod pomnikiem Radomskiego Czerwca'76 u zbiegu ulic Żeromskiego i 25 Czerwca. Zostanie ona odprawiona 25.06. o godzinie 13.00 przez bp. Marka Solarczyka, Ordynariusza Diecezji Radomskiej.

Zarząd Regionu podjął też decyzje ws. uczestnictwa delegacji ZR w obchodach rocznicowych w Płocku i Ursusie (26.06.)

Do składu Regionalnej Komisji Wyborczej dokooptowano też członkinię ZR Beatę Sułowską.

SZKOLENIA

Szkolenie dla nowowybranych przewodniczących Organizacji Zakładowych

28-29 kwietnia 2022 r. w siedzibie ZR odbyło się szkolenie dla nowowybranych przewodniczących Organizacji Zakładowych naszego Regionu. Prowadziła je Grażyna Szarlak z Regionu Mazowsze. W zajęciach uczestniczyło ponad 20 przedstawicieli OZ z naszego Regionu - w tym: Piotr Maksym, Eligiusz Frejtag, Michał Hernik, Mariusz Rdzanek, Daniel Dorociński, Piotr Dygas, Maciej Kwiatkowski, Mirosław Głuchowski, Krzysztof Hajduk, Marta Dąbrowska, Marcin Jama, Radosław Szymański, Katarzyna Gruszczyńska, Roman Wijatkowski, Robert Piasek, Jarosław Chmielnicki, Dariusz Pyrgiel, Wojciech Malinowski, Agnieszka Tomczyk.

Zebranie poprowadził przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz, który powitał uczestników, a następnie oddał głos wiceprzewodniczącemu Krzysztofowi Kośli - omówił on uchwały wyborcze przyjęte na ostatnich posiedzeniach przez ZR dotyczące kluczy wyborczych, powołania Regionalnej Komisji Wyborczej i jej pełnomocników terenowych. Zdzisław Maszkiewicz poinformował zebranych, że pierwsze wybory związkowe na kadencję 2023-2028 odbędą się w naszym Regionie już 30 maja. Potem Marek Małysa, prawnik ZR, przedstawił szczegółowo, przewidziane ordynacją wyborczą NSZZ „Solidarność" i Statutem Związku, formy przeprowadzania wyborów w organizacjach związkowych.

Następnie przedstawiciele ZR odpowiadali na pytania zebranych. Dyskutowano też na rozmaite tematy związane z działalnością statutową naszego Związku.

Spotkanie przewodniczących Organizacji Zakładowych

20 maja 2022 r. w siedzibie ZR odbyło się spotkanie przewodniczących Organizacji Zakładowych naszego Regionu.

Uczestniczyło w nim 25 przedstawicieli OZ z: Radpecu Radom, SWPZZPOZ Radom Krychnowice, Poczty Polskiej w Radomiu, Radomskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, Auchan Radom, Galvo 24 Karim Sp. Komandytowa Radom, Hortexu Przysucha, Kingspan Lipsko, DPS Nad Potokiem w Radomiu, Fabryki Broni „Łucznik" w Radomiu, Wodociagów w Radomiu, ZGM „Zębiec" w Zębcu, PRD w Zwoleniu, SPZZOZ w Pionkach, ZUS Radom, Państwowej Straży Pożarnej w Radomiu, Radomskiego Szpitala Specjalistycznego, Komendy Powiatowej Policji w Przysusze, KM przy ZR, a także przedstawiciele TKK Lipkso i TKK Zwoleń - delegatur terenowych ZR.

Obchody Święta Konstytucji 3 Maja

3 maja 2022 r. delegacja ZR - wiceprzewodniczący Krzysztof Kośla i Andrzej Wójcicki wraz z pocztem sztandarowym ZR w składzie Wiesław Rychter, Jan Król, Marian Byzdra - wzięła udział w obchodach 231. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Uroczystości rozpoczęła msza św. przed kościołem garnizonowym. Eucharystii przewodniczył ks. mjr Łukasz Józef Hubacz. Po Eucharystii na placu Konstytucji 3 Maja odbyła się uroczysta zbiórka: złożenie meldunku dowódcy Garnizonu Radom, wciągnięcie flagi i odegranie hymnu państwowego, Apel Pamięci i salwa honorowa. Delegacja ZR złozyła też kwiaty przy płycie Nieznanego Żołnierza.

ZAPROSZENIE

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska serdecznie zaprasza wszystkich członków i sympatyków Związku do udziału w obchodach 46. rocznicy Radomskiego Czerwca '76, które odbędą się 25.06.2022 r.

Tradycyjnie głównym punktem obchodów będzie uroczysta msza św. odprawiona w intencji Bohaterów Radomskiego Czerwca i ks. Romana Kotlarza **o godz. 13.00** pod Pomnikiem Radomskiego Czerwca '76 u zbiegu ulic Żeromskiego i 25 Czerwca w Radomiu. Nabożeństwu przewodniczyć będzie JE ks. bp Marek Solarczyk, Ordynariusz Diecezji Radomskiej.

Mszę św. poprzedzą uroczystości pod tablicą upamiętniającą wydarzenia Radomskiego Czerwca umieszczoną na gmachu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. Początek obchodów **o 11.30** – a w programie m.in. wystąpienia zaproszonych gości oraz składanie kwiatów pod w/w tablicą.

Serdecznie zapraszamy!
Bądźmy tam razem w tym dniu!

Pomoc dla Ukrainy

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność" w sposób kompleksowy uruchomił program wsparcia dla uchodźców wojennych z Ukrainy.

Decyzją Prezydium Komisji Krajowej uruchomione zostało specjalne konto bankowe, na które wszyscy zainteresowani mogą wpłacać pieniądze.

Nr konta: 05 1020 1811 0000 0902 0138 8693

Wpłaty należy dokonywać z dopiskiem „Solidarność z Ukrainą". Koordynatorem programu wsparcia organizowanego przez NSZZ „Solidarność" jest Bogdan Kubiak, zastępca przewodniczącego KK NSZZ „Solidarność". (Tel. kontaktowy: 22 827 79 72.

Adres email:b.kubiak@solidarnosc.org.pl).

Czy musiało dojść do wydarzeń czerwcowych 1976 r.?

Odpowiedź na tytułowe pytanie pozornie jest prosta, ale analiza powstających wówczas dokumentów ekonomicznych wskazuje wyraźnie, że ówczesna władza miała wszelkie przesłanki potrzebne do uniknięcia konfliktu. Większość z nich zupełnie zlekceważono, a triumfalizm reżimu doprowadził do wybuchu niezadowolenia społecznego na skalę niespotykaną od 1970 r.

Jednym z najbardziej szczegółowych dokumentów, formułujący niezależną od władz ocenę sytuacji gospodarczej kraju, jest raport konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość".

Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość" zawiązało się w roku 1978 pod egidą Kolegium Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej jako instytucja społeczna bez statutu, władz i listy członków. Chodziło o głos inteligencji polskiej, grupy ludzi zawodowo przygotowanych do kompetentnego wypowiadania opinii na temat stanu kraju, społeczeństwa i państwa. Raporty DiP, poczynając od pierwszego „O stanie Rzeczypospolitej i drogach wiodących do jej naprawy" odegrały istotną rolę w polskim życiu umysłowym, wsparły przemiany społeczne i polityczne, jakie zaszły w naszym kraju.

Raport „O stanie..." w sferze danych bazował na oficjalnych, jak i nieoficjalnych danych społeczno-ekonomicznych. W tym przypadku słowo „nieoficjalny" oznacza po prostu rodzaj informacji, która jest prawdziwa, ale jako nie pasująca do obrazu rzeczywistości PRL została przez władze usunięta z państwowych raportów i opracowań. Mało tego w konwersatorium brało udział wiele osób, które na zlecenie władz PRL, jako wybitni naukowcy-specjaliści, opracowywało rządowe raporty i dokumenty. Tak powstał prawdziwy „głos wołającego na puszczy", a zignorowanie przez ekipę Gierka ustaleń DiP wiodło wprost do katastrofalnego dla komunistów roku 1980.

Oczekiwania społeczne i bajania władzy

Uwagę zwraca wyszczególnienie tych mankamentów gospodarki, jakie zostały określone w przeprowadzonej powyżej analizie racjonalności koncepcji marksistowskich w gospodarce. Zaakcentowano załamanie się planów inwestycyjnych oraz zwrócono uwagę na podejmowanie decyzji gospodarczych w oparciu o preferencje lokalnych działaczy partyjnych, nie zaś o kalkulację ekonomiczną. Wykazano szkodliwość braku społecznej akceptacji dla prowadzonej polityki gospodarczej, przez co społeczeństwo czuje się uprawnione do lekceważenia swoich obowiązków, zwłaszcza obserwując panującą korupcję oraz marnotrawstwo towarów i pieniędzy. Wg raportu, społeczeństwo odsunęło się od odpowiedzialności, czując się odsunięte od współdziałania. Społeczeństwo również nie godziło się na podział dochodu narodowego, przez co postępowało nasilające się rozwarstwienie społeczeństwa. Również polityka społeczna pozostawiała wiele do życzenia, gdyż próbowano wyciszyć ludzi za pomocą pieniędzy, co jedynie nakręcało spiralę inflacji i rodziło społeczną frustrację. Wiązało się to z parciem społecznym na fundusz pracy. Wskazano także na grę pozorów w gospodarce, gdzie władze dokonywały manipulacji na danych statystycznych. Służyć miała temu m.in. zmiana w konstytucji z 1976 roku, przekazująca zwierzchnictwo nad NIK w gestię prezesa rady ministrów. Wskazano również na powiązania partii z gospodarką, wskazując na fakt pochodzenia 80% dyrektorów z ramienia PZPR. Skrytykowano samo centralne planowanie, wskazując na brak jasnego wydzielenia kompetencji poszczególnych urzędników, a także niejasne założenia kierowania określonych inwestycji w poszczególne regiony kraju. Stwierdzono ponadto złą metodykę kierowania gospodarką oraz zbytnią szczegółowość w decyzjach płynących z ośrodka centralnego.

Kredyty, kredyty !

Ostrzegano przed dalszym zaciąganiem kredytów zagranicznych, wskazując na już istniejące problemy ze spłaceniem kredytów już zaciągniętych. Zwrócono uwagę na zbytnią koncentrację przemysłu w Polsce w porównaniu z NRD i RFN oraz na praktykę „nakręcania" kosztów w przedsiębiorstwach w celu uzyskania rządowych subwencji. Występował także problem zbyt niskiego nakładu środków na cele „nieprodukcyjne" (1978 r. - 19%), przez co np. wydłużała się kolejka chętnych na uzyskanie swojego mieszkania. Z ostatnim zagadnieniem była związana sprawa niskich wynagrodzeń dla młodzieży, co w opinii autorów raportu powodowało infantylizm tej grupy społecznej i ich dłuższe utrzymywanie przez rodziców. Pojawiła się nawet groźba wybuchu niezadowolenia społecznego, spowodowanego nieumiejętnie zastosowanym manewrem gospodarczym. Dodatkowymi stanami wpływającymi na społeczeństwo była niewiara w swoje możliwości oraz poczucie bezcelowości wypełnianej pracy, co miało swoje konsekwencje w odrzucaniu zawodowej moralności w obliczu wszechogarniającego marnotrawstwa.

Tajne decyzje, publiczne skutki

Również inne ugrupowania i organizacje podnosiły w swoich programach istotne mankamenty gospodarki komunistycznej, jak choćby tajność w podejmowaniu decyzji, ingerencję władzy w polską naukę, która już w tym czasie mocno zostawała w tyle za nauką krajów wysoko rozwiniętych, oraz prze-

(cd. na str. 5)

(cd. ze str. 4)

ciwko propagandzie sukcesu, nachalnie przedstawiającej obraz gospodarki polskiej, podczas gdy ludziom żyło się coraz gorzej. Wysuwano ponadto postulaty celowości w rządzeniu gospodarką, przeciw obecności polityki w planowaniu centralnym. Krytykowano swobodę podejmowania woluntarystycznych decyzji kierownictwa w gospodarce, posiłkując się wyłącznie ideologicznym uwarunkowaniami. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym tego rodzaju decyzjom były liczne kliki partyjne związane z konkretnym sektorem przemysłu. Wskazywano na fakt coraz cięższej pracy w przemyśle, przy czym zarobki Polaków w dalszym ciągu odstawały od zarobków w innych krajach. Przyczyn kryzysu upatrywano w roztrwonieniu przez ekipę Gierka pożyczek zagranicznych.

Analiza Czerwca'76

Po wydarzeniach czerwcowych wskazywano nie na ideologiczne uwarunkowania protestów robotniczych, lecz na dysproporcje w relacji siły nabywczej płac do cen (i występowania) produktów rolno-przemysłowych na rynku. Żądano wręcz zagwarantowania prawa każdego obywatela i jego rodziny z pensji pracowniczej z postulatem wprowadzenia ośmiogodzinnego dnia roboczego, ujednolicenia taryfy płac oraz wprowadzenia 40-to godzinnego tygodnia pracy. W postulatach sierpniowych pojawiły się dodatkowo żądania wolnych sobót, co najszybciej zrealizowano w porozumieniu jastrzębskim (3 IX 1980 r.), głównie ze względu na znaczenie tego regionu dla gospodarki. Postulowano również nie zatrudnianie na nocnych zmianach kobiet oraz przyznawanie rent powypadkowych. Z drugiej jednak strony ostre protesty wzbudziła eksploatacja robotników, przy czym wskazywano na fakt wymuszania pracy w nadgodzinach, aby mieć środki na utrzymanie rodziny, gdyż stawki godzinowe były na bardzo niskim poziomie. Wskazywano również na przerzucanie nierytmiczności dostaw na pracowników, ich uzależnienie od nadzoru oraz zwalnianie ludzi bez uzasadnionej przyczyny. Ludzi drażnił także niesprawiedliwy podział nagród i premii oraz częste zmiany norm na niekorzyść pracowników. Krytykę wzbudzały nie tylko niskie pensje, ale także ich niewypłacanie w terminie oraz mały stopień poszanowania zasad BHP oraz nieliczenie się ze zdrowiem pracowników.

(ppp)

Kalendarium Radomskiego Czerwca

25 czerwca 1976

godz. 7 - pracownicy wydziału P-6 Zakładów Metalowych wzburzeni informacją o podwyżkach cen żywności porzucają pracę

godz. 8 - dołączają do nich inni pracownicy ZM. Z załogą próbują rozmawiać przedstawiciele dyrekcji

godz. 8.30 - część załogi wychodzi za bramę

godz. 8.40 - kilkusetosobowa grupa z Zakładów Metalowych rusza do pobliskiego Zakładu Sprzętu Grzejnego i proponuje, by razem ruszyć pod komitet PZPR

godz. 9 - grupy z obu zakładów są pod Radoskórem, którego załoga przyłącza się do protestu

godz. 9.40 - pod komitetem jest już około 6 tys. osób. Żądają rozmowy z I sekretarzem KW PZPR w Radomiu Januszem Prokopiakiem i cofnięcia podwyżki. Prokopiak chce rozmawiać tylko z delegacją, robotnicy odrzucają propozycję, blokują też ruch na Żeromskiego, Słowackiego, Struga, by na 1 Maja pod komitet nie dotarła milicja

godz. 10.15 - pod komitet docierają pozostałe zakłady pracy: RWT, ZREMB, WCZ, Zakłady Mięsne. Wszyscy chcą rozmawiać z Prokopiakiem

godz. 11 - rozchodzą się pogłoski, że I sekretarz uciekł, robotnicy wdzierają się do komitetu w jego poszukiwaniu

godz. 12.30 - Prokopiak jest w środku i obiecuje, że odpowiedź w sprawie podwyżki da po godz. 14, bo musi się skonsultować ze swoimi przełożonymi z KC

godz. 14 - odpowiedzi Prokopiaka brak, do demonstrantów docierają informacje, że od strony lotniska jedzie ZOMO. MO chce dostać się do oblężonego komitetu, używając armatek wodnych i miotaczy gazów łzawiących. Robotnicy wyrzucają z komitetu dywany i luksusową żywność, chcąc pokazać jaki panuje tam przepych

godz. 14.30 - płonie komitet, z którego uciekli już wszyscy pracownicy z Prokopiakiem na czele

godz. 14.30 - część z 40 tys. tłumu udaje się pod urząd wojewódzki i komendę MO. Te obstawione są przez milicjantów. Dochodzi do starć. Robotnicy próbują barykadować ulice, w wypadku giną przygnieceni przez rozpędzoną przyczepę Jan Łabędzki i Tadeusz Ząbecki

godz. 15 - obrzucenie komitetu, UW i komendy kamieniami. W mieście pojawiają się prowokatorzy demolujący sklepy z alkoholem i namawiający radomian do zabierania stamtąd alkoholu

godz. 16 - płonie komitet, część UW, samochody milicyjne i straży pożarnej, która próbowała gasić te gmachy

godz. 17 - brutalne ataki ZOMO na znajdujących się na ulicach, także na nie biorących udziału w demonstracji, zatrzymania

godz. 18 - rusza gaszenie KW, potrwa półtorej godziny

godz. 18.30 - tłum próbuje dostać się do komendy, by uwolnić przetrzymywanych tam robotników. Atak zostaje odparty

godz. 19 - demonstranci rozchodzą się, ZOMO urządza łapanki

godz. 20 - łapanki i ataki ZOMO i MO przenoszą się poza śródmieście

godz. 21 - nad miastem pojawiają się helikoptery, zwarte kordony MO penetrują poszczególne dzielnice, kolejne aresztowania, bicie zatrzymanych i spotkanych na ulicach ludzi

Upalny Czerwiec 1976 [fragmenty]

Obejmujących ster władzy w grudniu 1970 roku członków ekipy Edwarda Gierka łączyła jedna myśl: „nigdy więcej grudnia". Powtórce zapobiec miało przede wszystkim stworzenie w Polsce „socjalizmu bigosowego" (rodzimej odmiany węgierskiego „socjalizmu gulaszowego"), polegającego - ogólnie rzecz ujmując - na poprawie warunków życia i pracy, podniesieniu poziomu konsumpcji oraz rozbudowie funkcji opiekuńczych państwa (nowy kodeks pracy, wczasy FWP itp.), przy jednoczesnym braku jakichkolwiek koncesji na rzecz wolnościowych i obywatelskich aspiracji Polaków. Dzięki podwyżkom zarobków, poprawie zaopatrzenia i rozbudzeniu nadziei na poprawę losu w nieodległej perspektywie, władza zdołała ustabilizować sytuację i poprawić swoje notowania.

Ale nie w pełni i nie wszędzie to się udało. Między rokiem 1971 a 1976 w całym kraju wybuchały niewielkie strajki, a Służba Bezpieczeństwa odnotowywała nastroje niezadowolenia wśród załóg. W 1973 roku doszło do 75 strajków, w których wziąć udział miały 4593 osoby. Zdecydowana większość konfliktów wybuchała na tle płacowym: obniżenia podstawowych zarobków, „trzynastki", premii, błędnego naliczania poborów, „braku frontu robót" itp. Nie skończyły się bynajmniej problemy z zaopatrzeniem. [...]

Od paliwa się zaczęło

Po wojnie Jom Kippur (październik 1973) i rozpoczęciu się kryzysu paliwowego na Zachodzie było już tylko gorzej. W 1974 roku wzrosły ceny paliw płynnych, alkoholu, marże gastronomiczne i garmażeryjne oraz opłaty za taksówki i autobusy. W rezultacie podwyżek cen ropy załamała się koniunktura gospodarcza na Zachodzie, co w konsekwencji uderzyło i w Polskę. W roku tym niemal na każdym swoim posiedzeniu Biuro Polityczne nakazywało podjęcie „dalszych skutecznych przedsięwzięć mających na celu zabezpieczanie równowagi rynkowej". Na jednym z nich „zalecono rozważyć możliwość wprowadzenia w okresie tygodnia przedświątecznego dodatkowego dnia bezmięsnego". W sierpniu 1975 r. nastąpiły podwyżki cen papierosów i biletów kolejowych. Społeczeństwo odebrało to jako wstęp do podwyżek cen towarów spożywczych. Ludzie rzucili się więc do sklepów, gdzie głównie wykupywali cukier. Wycofywano wkłady z PKO. W grudniu 1975 r. na VII zjeździe PZPR Gierek wspomniał o konieczności analizy cen podstawowych artykułów żywnościowych, sugerując przyszły rok. Była to zapowiedź podwyżek.

Przed Radomskim Czerwcem

Władze przygotowywały się do wprowadzenia podwyżki nie tylko sondując opinię [...]. Przede wszystkim w stan gotowości postawiona została Służba Bezpieczeństwa i Milicja, które wcześniej otrzymały podwyżkę (podobnie jak wojsko), co zresztą słusznie zostało odczytane w kraju jako sygnał nieuchronnej podwyżki cen. Powołany został sztab operacji nazwanej kryptonimem „Ćwiczenia Lato '76", na którego czele stanął wiceminister spraw wewnętrznych gen. Bogusław Stachura. W komendach wojewódzkich MO utworzono grupy śledcze, które miały wytypować potencjalnych organizatorów wystąpień, gromadzić przeciw nim dowody i przygotowywać dochodzenia. Przygotowano wolne miejsca w aresztach. Wojewodowie wprowadzili tryb przyspieszony w postępowaniu przed sądami i kolegiami ds. wykroczeń. „Ćwiczenia Lato '76" przekształcono 23 czerwca w „Operację", co oznaczało stan pełnej gotowości. [...]

Pomimo przygotowań atmosfera w KC była nerwowa. W kierownictwie PZPR doskonale pamiętano grudniową nauczkę, dlatego milicji nie wyposażono w broń palną, by odsunąć niebezpieczeństwo eskalacji ewentualnego protestu. Jednocześnie postanowiono „legitymizować" podwyżkę. Jej projekt ogłosić miał na forum Sejmu premier, w kraju zaś miały się odbyć społeczne konsultacje. W ten sposób partia zrzucała z siebie odium odpowiedzialności. Mimo że pogłoska o sposobie przeprowadzenia podwyżki krążyła po kraju już od maja, władze partyjne usiłowały zachować do samego końca ścisłą tajemnicę. Dopiero 21 czerwca zawezwano I sekretarzy, aby poinformować ich o sposobie przeprowadzenia zmian cen. Egzekutywy KW miały zebrać się 23 czerwca „pod jakimś prawdopodobnym tematem" i zobowiązać członków do zachowania ścisłej tajemnicy. Po kraju rozjechali się także członkowie ścisłego kierownictwa, by spotkać się z aktywem.

Podwyżka

W czwartek 24 czerwca zbierał się Sejm. Naprędce zmieniono porządek obrad, który wcześniej nie przewidywał wystąpienia premiera. Projekt zmian cen przedstawił Jaroszewicz. Zaczął od podkreślenia osiągnięć gospodarczych pogrudniowej ekipy, po czym wskazał na trudności, zwłaszcza w rolnictwie. Mówił, że państwo musi dopłacać miliardy złotych, by utrzymać stabilne ceny. Zwrócił uwagę na brak wielu towarów na rynku i na kolejki. Następnie przedstawił projekt podwyżki zmierzającej do poprawienia sytuacji. Ceny mięsa miały wzrosnąć średnio o 69 proc., lepszych wędlin nawet o 100 proc., masła, słoniny, smalcu, serów tłustych o 50 proc., cukru o 100 proc., warzyw i niektórych przetworów o 30 proc. Przewidywane rekompensaty były proporcjonalne do wysokości zarobków. Najgorzej zarabiający otrzymaliby po 240 zł, najlepiej sytuowani po 600 zł. Premier zapowiedział konsultacje w sprawie podwyżek na piątek i sobotę (25 i 26 czerwca). Nowe ceny miały obowiązywać od niedzieli.

Od Waltera początek...a Jaroszewicz się cofa

25 czerwca o godzinie 6.30 w Radomiu stanął Wydział P-VI Zakładów Metalowych im. Waltera, zatrudniający 636 osób. Strajk rozpoczął się od płaczu kobiet z brygady Jaworskiego (Zofii Ciecioch, Jadwigi Wachnickiej, Henryki Wójcickiej, Henryki Dziochy, Bogumiły Sapińskiej). W krótkim czasie w całym kraju stanęło 111 zakładów w 24 województwach (m.in. na Dolnym Śląsku 23, w Płocku, Szczecinie, Gdańsku), w których strajkowało 80 tys. ludzi, to jest tyle, ile w lipcu 1980 (sic!!!).

W obawie przed rozlaniem się fali strajków na cały kraj władze postanowiły odwołać podwyżkę. Jak wspomina Andrzej Werblan, 25 czerwca po południu odbyło się krótkie posiedzenie Biura Politycznego, na którym postanowiono wycofać podwyżkę. O 20.00 w telewizji wystąpił premier Jaroszewicz

(cd. na str. 7)

(cd. ze str. 6)

i powiedział, że w czasie konsultacji zgłoszono tak wiele propozycji, że ich rozpatrzenie wymaga paru miesięcy, zatem wycofuje projekt podwyżki.

Upokorzyć ich!

W nocy z piątku na sobotę Gierek, Jan Szydlak, Edward Babiuch i Jaroszewicz dyskutowali nad dalszym postępowaniem. Strajki i demonstracje oraz wycofanie się z projektu podwyżek nadwerężyły autorytet władzy. W przekonaniu partyjnych decydentów należało zmobilizować partię, zademonstrować jej siłę i upokorzyć uczestników protestu. Służyć temu miała wielka kampania propagandowa. [...] Plan kampanii przedstawiony został rano 26 czerwca podczas telekonferencji z sekretarzami Komitetów Wojewódzkich. Rozpoczął ją Gierek: Ja uważam, że trzeba będzie od jutra, w ciągu jutra i poniedziałku odbyć we wszystkich województwach masowe wiece na kilkanaście tysięcy ludzi, nawet sto czy ponad sto tysięcy [.]. Towarzysze, mnie to jest potrzebne jak słońce, jak woda, jak powietrze. [.] I my nie możemy pozwolić na to, żeby w tym kraju byle jaki chłystek narzucał swoją wolę ogromnej ilości ludzi, członkom partii itd. itd. My poza tym musimy ubojowić naszą partię. [.] Co się tyczy zakładów, które strajkowały, uważam [.] trzeba załodze tych czterdziestu paru zakładów powiedzieć, jak my ich nienawidzimy, jacy to są łajdacy, jak oni swoim postępowaniem szkodzą krajowi. Uważam, że im więcej słów bluźnierstwa pod ich adresem, a nawet jeśli zażądacie wyrzucenia z zakładu elementów nieodpowiedzialnych - tym lepiej dla sprawy. [.] uważam, że trzeba stworzyć atmosferę potępienia dla tych zakładów, to musi być atmosfera pokazywania na nich jak na czarne owce, jak na ludzi, którzy powinni się wstydzić, że w ogóle są Polakami, że w ogóle na świecie chodzą.

W całym kraju odbyły się wiece poparcia dla „towarzysza Gierka", potępiające „warchołów z Radomia". Poniedziałkowa „Trybuna Ludu" donosiła, że w Łodzi w wiecu brało udział 80 tys. osób, w Olsztynie 35 tys., w Tarnowie 20 tys. [...]

30 czerwca za swoje zachowanie „przepraszał" Radom. Ostatni wiec odbył się 2 lipca 1976 r. w Katowicach. Wziął w nim udział I sekretarz. Wiec transmitowała telewizja na obu kanałach oraz radio we wszystkich trzech programach. Na ścianie katowickiej hali sportowej zawieszono godło narodowe, a pod nim napis: „Z ludźmi - dla ludzi". Wiec rozpoczął hymn narodowy. Gierek powiedział m.in.: „Władza ludowa jest waszą władzą. [.] Ciemne, bezmyślne, warcholskie wykopało ongiś grób Ojczyźnie [.] Nasze socjalistyczne państwo jest państwem rządnym, opartym na ładzie prawa, na konstytucyjnych swobodach i obowiązkach obywatela". Zebrany w Katowicach aktyw kilkakrotnie przerywał przemówienie Gierka owacjami, a na koniec zaczął skandować „Par-tia, Gierek, Par-tia, Gierek". I sekretarz przerwał i rzucił hasło: „Partia-Polska". Sala skandowała: „Par-tia, Pol-ska, Par-tia, Gie-rek, Pol-ska, Gierek".

XXX jubileuszowy Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność"

26-27 maja w Zakopanem odbył się XXX Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność". Wzięło w nim udział 300 delegatów z całej Polski oraz 200 gości. Region Ziemia Radomska reprezentowali Zdzisław Maszkiewicz, Andrzej Wójciki, Marek Kicior.

W inauguracji zjazdu uczestniczyli przedstawiciele najwyższych władz państwowych z prezydentem RP Andrzejem Dudą i premierem Mateuszem Morawieckim na czele. Pierwszą, uroczystą część zjazdu rozpoczęto hymnem państwowym i hymnem związkowym oraz poprowadzoną przez metropolitę krakowskiego arcybiskupa Marka Jędraszewskiego modlitwą w intencji Ojczyzny.

Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność" Piotr Duda przypomniał, że pierwszy Krajowy Zjazd Delegatów związku odbył się we wrześniu 1981 roku. – To było wielkie święto wolności i demokracji, gdzie po raz pierwszy w sposób nieskrępowany delegaci mówili o wolności słowa, o prawach człowieka, o prawach pracowniczych, o podmiotowości ludzkiej pracy, o podmiotowości człowieka. A działo się to za żelazną kurtyną, w centrum reżimu komunistycznego i to było wielkim fenomenem na ówczesne czasy – podkreślił.

O historycznej roli związku mówił też prezydent RP Andrzej Duda, nawiązując jednocześnie do współczesnej aktywności związku. – „Solidarność" absolutnie przyczyniła się do odzyskania niepodległości w 1989 roku, ale dziękuje też za to, że przyczyniacie się do umacniania się tej niepodległości każdego dnia. Bo to jest właśnie odpowiedzialna działalność związkowa, która prowadzi do tego, że będą jak najlepsze warunki pracy, ale w jak najlepiej prosperujących firmach – powiedział prezydent.

Premier Mateusz Morawiecki podkreślił w wystąpieniu, że aby działać w zgodzie z ideałami „Solidarności", Państwo musi chronić słabszych.

Prezydent i premier podziękowali też „Solidarności" za zaangażowanie w pomoc niesioną Ukrainie, za braterskie wsparcie sąsiadów. W imieniu Ukraińców członkom związku dziękowali ambasador Ukrainy w Polsce Andrij Deszczyca i szef Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych Ukrainy Michał Wołyniec. Ambasador Ukrainy wskazał, że „Solidarność" w latach 80-tych stanowiła przykład dla całego świata. – Teraz wasza solidarność wobec Ukrainy to też jest wzór dla innych państw, jak mają się zachowywać, kiedy chcą pomagać tym, którzy znajdują się w biedzie. Dziękuję wam za to i będę cały czas powtarzać, żeby inni brali z was przykład – podkreślił ambasador Ukrainy.

Posłanie do pracowników Europy Wschodnie j

Na zakończenie dwaj delegaci, weterani związku Waldemar Bartosz i Tomasz Wójcik, którzy byli uczestnikami wszystkich trzydziestu KZD począwszy od września 1981 roku odczytali Posłanie do pracowników Europy Wschodniej. To odezwa wzorowana na słynnym Posłaniu NSZZ „Solidarność" do ludzi pracy Europy Wschodniej , odezwie uchwalonej przez I KZD, w której wezwano wszystkich robotników krajów tzw. bloku wschodniego do wspólnej walki o swoje prawo do swobody zrzeszania się.

Pełny tekst odezwy Posłanie do pracowników Europy Wschodniej odczytanej podczas XXX KZD:

Nie zabijajcie i nie pozwalajcie zabijać! I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność" 41 lat temu przesłał walczącym o godność człowieka pracy, zwłaszcza w krajach obozu komunistycz-

(cd. na str. 8)

(cd. ze str. 7)

nego, wyrazy poparcia i nadziei. Dzisiaj istota tego posłania jest szczególnie aktualna. W imię totalitaryzmu, wyrosłego na komunistycznej tradycji, zabito tysiące ludzi w Ukrainie i nadal zagrożone jest życie kolejnych tysięcy. Miliony ludzi straciły swoje domostwa i dorobek życia. Ukraińcom odmawia się prawa do własnej ojczyzny, do samostanowienia, do wolności. Podobna groźba kierowana jest do innych narodów. Dlatego my, delegaci zebrani na XXX Krajowym Zjeździe Delegatów NSZZ „Solidarność", wołamy z całą mocą do Rosjan: „Nie zabijajcie!" Z taką samą mocą wołamy do wszystkich pełniących jakąkolwiek władzę w świecie, jak i mających wpływ na te władze: „Nie pozwalajcie zabijać!"

Żadne argumenty nigdy nie usprawiedliwiają nawet najmniejszego wsparcia dla agresora, którym wobec Ukrainy dziś jest jest Rosja Tak jak wtedy w 1981 roku przesyłamy robotnikom i wszystkim ludziom żyjącym na Ukrainie, wolnym Białorusinom, odważnym Gruzinom oraz innym narodom byłego Związku Sowieckiego pozdrowienia i wyrazy poparcia. Głęboko czujemy wspólnotę naszych losów. Jesteśmy z Wami. I do tego zjednoczenia wzywamy wszystkich pracowników Europy, zarówno tej części, która zrzucił pęta komunizmu, jak i tej, którą ominęło nieszczęście życia w komunistycznym totalitaryzmie. Wzywamy więc wszystkich związkowców i pracowników w Europie do takiej solidarności, której ceny nie sposób wyrazić w euro. Ukraińcom przesyłamy wyrazy wsparcia, otuchy i niewzruszonej nadziei na sprawiedliwy pokój.

27 maja, podczas drugiego, roboczego dnia KZD odbyły się m.in. głosowania dotyczące projektów zmian w statucie NSZZ „Solidarność". Większość delegatów odrzuciła wprowadzenie do statutu związku instytucji sądów koleżeńskich.

Przed głosowaniem w sprawie propozycji zmian w statucie przeprowadzono wybory uzupełniające do Komisji Krajowej.

KZD przez aklamację przyjął również apel w sprawie uwolnienia liderów i członków Białoruskiego Kongresu Demokratycznych Związków Zawodowych (BKDP).

APEL Nr 2 XXX KZD
ws. wspierania działań podejmowanych przez Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty

Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność" zwraca się do Komisji Krajowej oraz wszystkich pozostałych struktur Związku o wspieranie działań podejmowanych przez Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty, mających na celu zapewnienie pracownikom oświaty i nauki godnych warunków pracy i płacy.

Uzasadnienie:

Dobre funkcjonowanie systemu kształcenia to konstytucyjny obowiązek państwa wobec narodu. Adekwatne nakłady na edukację stanowią gwarancję silnego i nowoczesnego państwa.

W dobrze pojętym interesie społecznym jest zapewnienie godności zawodu nauczyciela. Niezależny Samorządy Związek Zawodowy „Solidarność", w poczuciu odpowiedzialności za młode pokolenia Polaków oraz kierując się przekonaniem o słuszności rozwiązywania konfliktów społecznych w drodze dialogu, doprowadził do podpisania porozumienia z Rządem RP w kwietniu 2019 roku. Kluczowy jego punkt dotyczący zmiany systemu wynagradzania nie został do tej pory zrealizowany.

Nie do przyjęcia jest uzależnianie przez stronę rządową realizacji zawartej umowy od wyrażenia przez Związek zgody na pogorszenie warunków pracy i płacy oraz likwidację kilkudziesięciu tysięcy etatów.

W 2021 r. na wniosek Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność" Piotra Dudy, Prezydent RP Andrzej Duda objął patronatem rozmowy między Związkiem i rządem w sprawie realizacji VI punktu Porozumienia z 2019 r., zakładającego powiązanie wynagrodzenia nauczycieli z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej. Kilkumiesięczne negocjacje, wobec braku woli porozumienia ze strony resortu edukacji, nie przyniosły oczekiwanego rezultatu.

Ministerstwo Edukacji i Nauki naszym zdaniem prowadzi pozorowany dialog, lekceważąc stanowiska i opinie NSZZ „Solidarność" w zasadniczych kwestiach dotyczących systemu edukacji, w tym statusu zawodowego nauczyciela.

Uchylanie się od realizacji Porozumienia z 2019 r. rzuca się cieniem na wiarygodność Zjednoczonej Prawicy deklarującej kierowanie się zasadą dotrzymywania podjętych zobowiązań.

Delegaci na Krajowy Zjazd NSZZ „Solidarność „ traktują to niedopuszczalne złamanie umowy społecznej jako ważny sygnał i przestrogę dla pozostałych branż zrzeszonych w Związku.

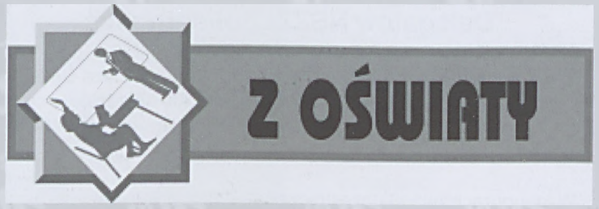

Komunikat Rady Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność"

Głównym tematem obrad Rady Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" w dniach 18 – 19 maja 2022 r. w Poroninie było podjęcie działań Związku po złożeniu wniosku do Premiera o odwołanie Ministra Edukacji i Nauki.

Harmonogram działań zostanie ogłoszony po otrzymaniu odpowiedzi od Premiera.Rada pracowała nad zaopiniowaniem projektowanych zmian w ustawie Karta Nauczyciela z kwietnia br. Podkreślono absurdalność określenia użytego w projekcie – „nauczyciel przygotowujący się do zawodu nauczyciela". Negatywnie oceniono plan wprowadzenia obowiązkowej godziny dostępności nauczycieli dla rodziców i uczniów.

Skrytykowano proponowany nowy system stopni awansu zawodowego, mający służyć podniesieniu wynagrodzeń tylko nauczycielom rozpoczynającym pracę w zawodzie.

Zaproponowane zmiany z jednej strony nie zachęcają absolwentów uczelni do podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela, a z drugiej demotywują pracujących pedagogów do dalszej pracy.

Zdecydowanie negatywnie odniesiono się do planowanej formuły oceniania i egzaminowania nauczycieli. Po raz kolejny określono przepisy dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli jako narzędzia opresji dyrektorów placówek oświatowych wobec pracowników. Zauważono, że mimo wielu deklaracji, MEiN nie przystąpiło do opracowania zmian w tym zakresie.

Rada KSOiW podkreśliła konieczność podjęcia działań przez cały Związek mających na celu zapewnienie pracownikom oświaty i nauki godnych warunków pracy i płacy, które są gwarantem dobrze funkcjonującego systemu opieki, wychowania i nauki młodego pokolenia Polaków, a co za tym idzie rozwoju społeczeństwa.

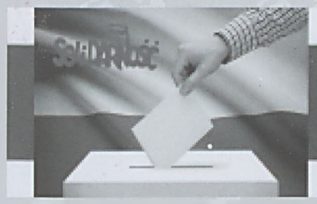

WYBORY ZWIĄZKOWE NA KADENCJĘ 2023-2028

Uchwała Nr 003/03/2022
Zarządu Regionu Ziemia Radomska NSZZ "Solidarność"
z dnia 30.03.2022 r. w sprawie ustalenia klucza wyborczego i terminarza wyborów na kadencję 2023-2028

Zarząd Regionu na podstawie Ordynacji Wyborczej NSZZ "Solidarność" postanawia uchwalić obowiązujące na kadencję 2023 – 2028 zasady wyborów delegatów na Walne Zebranie Delegatów Regionu w sposób następujący:

1.Liczba Delegatów na WZDR jest zmienna. Liczbę delegatów uprawnionych do udziału w kolejnym zwołanym WZDR w kadencji 2023-2028 ustala Regionalna Komisja Wyborcza przed jego zwołaniem.

2.Delegaci wybierani są proporcjonalnie do liczby członków organizacji związkowych uprawnionych, tworzących okręgi wyborcze.

3.Minimalną wielkość okręgu wyborczego ustala się na 41 członków związku. Liczbę członków związku przypadających na 1 mandat delegata ustala się na 80.

4.Szczegółowe proporcje (klucz wyborczy) wg którego wybierani są delegaci na WZDR określa się następująco:

41 – 80 członków związku – 1 mandat delegata
81 – 160 członków związku – 2 mandaty
161 – 240 członków związku – 3 mandaty
241 – 320 członków związku – 4 mandaty
321– 400 członków związku – 5 mandatów
401 – 480 członków związku – 6 mandatów
481 – 560 członków związku – 7 mandatów
561 – 640 członków związku – 8 mandatów
i dalej na każde rozpoczęte 80 członków związku – 1 delegat.

5.Organizacje związkowe stanowiące naturalny okręg – liczą 41 i więcej członków związku nie mogą łączyć się w celu dokonania wyboru delegatów przez elektorów.

6.Organizacje związkowe, które nie stanowią naturalnego okręgu – liczące mniej niż 41 członków związku – wybierają elektorów z zachowaniem proporcji:1 elektor na 5 członków związku wg następującego klucza liczbowego:

do 10 członków związku – 2 elektorów
11 -15 członków związku – 3 elektorów
16 - 20 członków związku – 4 elektorów
21 - 25 członków związku – 5 elektorów
26 - 30 członków związku – 6 elektorów
31 - 35 członków związku – 7 elektorów
36 - 40 członków związku – 8 elektorów

7.Organizacje związkowe liczące mniej niż 41 członków powinny w drodze porozumienia samodzielnie utworzyć okręgi łączone z uwzględnieniem poniższych zasad:

a) w wyniku porozumienia powinien powstać okręg łączony liczący nie mniej niż 41 członków związku,

b) jeżeli w wyniku porozumienia dwóch organizacji powstanie okręg liczący co najmniej 41 członków związku, nie jest dopuszczalne by do tego okręgu przystępowały dalsze organizacje,

c) okręgi powinny w miarę możliwości tworzyć organizacje tej samej lub podobnej branży,

d) okręg powinny tworzyć w miarę możliwości organizacje z tego samego terenu.

e) porozumienie organizacji związkowych o utworzeniu okręgu łączonego zostaje zgłoszone do RKW do dnia 17 lutego 2023 r. Po tym terminie RKW utworzy okręgi łączone w pozostałych organizacjach związkowych.

8.Termin rejestracji przez RKW protokołów z wyborów elektorów na zebrania wyborcze w okręgach łączonych upływa 20 marca 2023 r., a ostateczny termin rejestracji protokołów z wyborów delegatów na WZD Regionu upływa 15 kwietnia 2023 r.

9.Wybory delegatów na zakładowe i międzyzakładowe zebrania delegatów mogą rozpocząć się od 1.10.2022r.

10.W terminie od 1 listopada 2022 do 31 marca odbywają się wybory podstawowych jednostek organizacyjnych Związku wymienionych w § 19 statutu NSZZ Solidarność.

11. W terminie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2023 r. odbywają się wybory władz regionalnych.

12. W terminie od 1 kwietnia do 30 kwietnia 2023 r. odbywają się wybory władz regionalnych sekcji branżowych i problemowych.

13. Dokładne terminy wyborów wymienionych w pkt 10, 11, 12 określa z uwzględnieniem postanowień uchwały KK właściwy Zarząd Regionu.

14.W przypadku zmian w organizacjach związkowych oraz wyborów w organizacjach nowo utworzonych wybory przeprowadzone po 01 października 2022 r. uznaje się za ważne na kadencje 2023-2028.

15.W przypadkach szczególnych – decyzje o uznaniu wyborów przeprowadzonych przed 01 października 2022 r. na nową kadencję podejmuje Regionalna Komisja Wyborcza. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Jednocześnie tracą moc Uchwały:

Nr 01/05/2017 z dn. 16.05. 2017 r., Nr 02/05/2017 r. z dn. 16.05. 2017 r., Nr 03/05/2017r. z dn. 16.05.2017 r.

Uchwała Nr 002/03/2022
Zarządu Regionu Ziemia Radomska NSZZ "Solidarność"
z dnia 30.03.2022 r. w sprawie powołania Pełnomocników RKW w oddziałach Terenowych na kadencję 2023-2028

Zarząd Regionu Ziemia Radomska NSZZ „Solidarność" postanawia powołać pełnomocników RKW w oddziałach terenowych w Zwoleniu, Lipsku, Szydłowcu i Pionkach, w celu zorganizowania wyborów w Organizacjach Związkowych zarejestrowanych w oddziałach terenowych, na kadencję 2023-2028, w składzie:

1. Tadeusz Wach – Zwoleń
2. Wojciech Dziółko – Lipsko
3. Tomasz Głuch – Szydłowiec
4. Józef Monkosa – Pionki

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uchwała Nr 001/03/2022
Zarządu Regionu Ziemia Radomska NSZZ "Solidarność"
z dnia 30.03.2022 r. w sprawie powołania składu Regionalnej Komisji Wyborczej na kadencję 2023-2028

W celu zorganizowania wyborów statutowych władz Związku w Regionie Ziemia Radomska na kadencję 2023-2028 Zarząd Regionu powołuje Regionalną Komisję Wyborczą w składzie:

1.Zdzisław Maszkiewicz
2.Marek Kicior
3.Rafał Szukiewicz
4.Krzysztof Kośla
5.Adam Słomka
6.Jadwiga Poźniak
7.Andrzej Wójcicki
8.Jerzy Krzysztof Kaczkowski
9.Marek Małysa
10.Józef Witczak

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Enea

Bezpieczeństwo energetyczne, nowoczesność i ekologia

www.enea.pl/pl/enea-wytwarzanie

Adresy i telefony:
Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska
26-600 Radom ul Traugutta 52
e-mail: solidar1@radom.net solidar2@radom.net
telefony: centrala/sekretariat ZR - 483623804 tel./fax: sekretariat - wew. 21;
przew. Zdzisław Maszkiewicz - wew. 23, 601662 287; skarbnik Maria Górska - 605140560
wiceprzew. Krzysztof Kośla - wew. 26, 722394343; wiceprzew. Andrzej Wójcicki - 607279893
Nasze konto: Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" Ziemia Radomska PEKAO S.A. II O/Radom 23124032591111000030031542

Zespoły problemowe - wew. 26
Kasa - wew. 27
Zespół prawa pracy/Interwencji - wew. 28
Redakcja „Biuletynu" - wew. 29
Księgowość - wew. 30
Sekcje i Komisje Branżowe - wew. 31